

Огоҳиҳои мутанозир — рақами дувум

Кушодани бофтери нубувватӣ: Рамзкушоии паёмҳои Ваҳй 14 дар таърихи Миллерӣ ва имрӯз

Jeff Pippenger

2023-08-08

Вақте ки масали даҳ бокира дар таърихи миллеритӣ ба амал омад, он дар чараёни паёми фариштаи дуҷум рӯй дод. Паёми фариштаи дуҷум ду паёми ҷудогонаро ифода мекунад, ҳам аз рӯйи давраи замоне, ки онҳо фаро мегиранд, ва ҳам аз лиҳози шунавандагони мақсудии паём. Паёми фариштаи дуҷум ба калисоҳои протестантӣ равона шуда буд, ки тоза ба Рум бозгашта, духтарони Бобил гардида буданд. Нидои Нимашаб ба миллеритҳои хуфта равона шуда буд. Паёми аввал ба беруни доираи миллеритҳо равона шуда буд; паёми дуҷум ба дохили он равона гардид. Ин дар рӯзҳои мо ба ҳарф ба ҳарф иҷро хоҳад шуд.

Фарқияте, ки дар такрори айёми мо бояд ба он диққат дода шавад, ин аст, ки дар оғози адвентизм паёми фариштаи дуҷум нахуст ба берун аз миллериён расид, ва сипас қисми дуҷуми паём ба дохили миллериён ворид шуд. Дар анҷоми адвентизм, ҳангоме ки масал бори дигар такрор мегардад, паёми фариштаи дуҷум низ ҳамчунин такрор мешавад. Ба мо ин ҳақиқат мустақиман бештар аз чанд бор гуфта шудааст. Аммо табиати дучандаи паём дар анҷом баръакс мегардад. Паёми аввал ба адвентизм меравад, ва паёми дуҷум ба ононе ки берун аз адвентизм ҳастанд. Ба мо гуфта шудааст, ки кор ва паёме, ки аз ҷониби фариштаи Ваҳй боби ҳаждаҳ ифода ёфтааст, такрори паёми фариштаи дуҷум мебошад.

«Пайғамбар мегӯяд: “Фариштаи дигареро дидам, ки аз осмон нозил мешуд ва қудрати азиме дошт; ва замин аз ҷалоли ӯ мунаввар гардид. Ва бо овози баланду пурқувват нидо карда, гуфт: Бобили бузург сукут кард, сукут кард, ва маскани девҳо гардид” (Ваҳй 18:1, 2). Ин ҳамон паём аст, ки аз ҷониби фариштаи дуҷум дода шуда буд. Бобил сукут кардааст, “зеро ки ҳамаи халқҳоро аз шароби ғзаби зинои худ нӯшонидаст” (Ваҳй 14:8). Он шароб чист? — Таълимоти бардурӯғи вай. Вай ба ҷаҳон ба ҷои шанбеи аҳкоми чорум як шанбеи бардурӯғ додааст ва он дурӯғеро такрор кардааст, ки Шайтон нахуст ба Ҳавво дар Адам гуфта буд, яъне ҷовидонагии табиии ҷонро. Вай хатоҳои ҳамгунаи бисёреро ба ҳар сӯ паҳн кардааст, ва “аҳкоми одамонро ҳамчун таълимот меомӯзонад” (Матто 15:9).»

«Вақте ки Исо хизмати оммавии Худо оғоз намуд, Ӯ Маъбадро аз таҳқири куфромези он пок сохт. Аз ҷумлаи охири амалҳои хизмати Ӯ, поксозии дуҷуми Маъбад буд. Ҳамин тавр, дар кори охири барои огоҳонии ҷаҳон, ба калисоҳо ду даъвати ҷудогона дода мешавад. Паёми фариштаи дуҷум чунин аст: “Бобил афтод, афтод, он шаҳри бузург, зеро ки ҳамаи халқҳоро аз шароби хашми зинкориҳои худ нӯшонид” (Ваҳй 14:8). Ва дар нидои пурқуввати паёми фариштаи сеюм овозе аз осмон шунида мешавад, ки мегӯяд: “Аз вай берун оед, эй қавми Ман, то ки дар гуноҳҳои вай шарик нагардед, ва то ки ба балоҳои вай гирифта наравед. Зеро гуноҳҳои вай то ба осмон расидаанд, ва Худо бадихонӣ вайро ба ёд овардааст” (Ваҳй 18:4, 5).» Selected Messages, book 2, 118.

Паёми фариштаи дуҷум дар оғози Адвентизм ҳамон паёмест, ки бо фариштаи Ваҳй боби ҳаҷдах ифода шудааст, ва дар он ҳушдор ду овоз ҳастанд, ки паёмеро эълон мекунад. Овози аввал ҳангоме эълон мешавад, ки замин аз ҷалоли ӯ мунаввар мегардад, ва дар ояти чорум Юҳанно овози дигарро шунид, ки мегуфт: «Аз вай берун оед».

Дар таърихи миллеритӣ даъват барои берун омадан аз Бобил аввал ба миён омад, ва паём ба миллеритҳо баъд аз он омад. Дар Ваҳй боби ҳаҷдахум, ин овози дувум, ё паёми дувум аст, ки ба онҳое муроҷиат мекунад, ки берун аз адвентизм мебошанд. Ҳамроҳ бо изҳороте ки «ба калисоҳо ду даъвати ҷудогона дода мешавад», мо ҳамчунин меёбем, ки он ду боре ки Масеҳ маъбадро пок сохт (дар оғози хизмати Ӯ ва дар анҷоми он) низ тасвири ибтидо ва анҷоми адвентизм мебошад.

Оғози ҳаракати адвентизм поксозии коргаронро нишон дод, ки барои бунёд кардани таҳкурсии он чи Вилиям Миллер ба барқарор намудани он истифода шуд, кумак расонд. Таҳкурсии дар анҷоми паёми фариштаи дуҷум комил гардид, зеро бо фаро расидани фариштаи сеюм дар 22 октябри соли 1844 ҳақиқатҳое, ки таҳкурсии адвентизмро ташкил медиҳанд, барои фаҳмидан дастрас гардонида шуданд, барои онҳое ки омодаанд бишнаванд.

Кори бунёди таҳкурсии дар авҷи таърихи фариштаи дуҷум, ҳангоме ки «ба калисоҳо ду даъвати ҷудогона дода шуд», ба анҷом расид. Даъвати аввал берун аз миллеритҳо буд, даъвати дуҷум барои миллеритҳо. Аммо оғози дигаре, ки бо оғози Адвентизм мувофиқат мекунад, хизмати Масеҳ аст, вақте ки Ӯ маъбади Худро бори аввал пок кард. Тасвири набаии пок шудани маъбад покшавиёро дар оғози хизмати Ӯ ва дар анҷоми он нишон медиҳад, ки он, дар навбати худ, покшавии Адвентизмро дар оғози он ва дар анҷоми он тимсол месозад. Ду поксозии маъбад аз ҷониби Масеҳ бо оғози Адвентизм ва анҷоми он мувофиқ меоянд, аммо паёми Ӯ танҳо барои қавми аҳди Ӯ буд, ки дар раванди ҷудо кардани абадии худ аз Худо қарор доштанд.

Оғози адвентизм паёмеро пешниҳод кард, ки кушода шудани доварро эълон менамуд, ва анҷоми адвентизм поёни доварро эълон мекунад. Исо маъбадро бори аввал пок кард ва яҳудиёро барои он ки хонаи Ӯро ба ғори дуздон табдил дода буданд, сарзаниш намуд; аммо поксозии дуҷуми маъбад «аз ҷумлаи охирин аъмоли хизмати Ӯ» буд. Дар анҷоми хизмати Худ, Ӯ дигар ба яҳудиён нагуфт, ки хонаи Падарашро ба ғори дуздон табдил додаанд; балки он гоҳ ба онҳо гуфт, ки хонаи онҳо «ба ҳоли вайрона ба онҳо вогузошта шудааст».

Дар айни ҳол, ибодаткунандагон аз ҳар миллат он маъбадери мечустанд, ки барои ибодати Худо такдис гардида буд. Он, ки бо тилло ва сангҳои қиматбаҳо медурахшид, манзарае аз зебӣ ва шукӯҳу ҷалол буд. Аммо Яҳува дигар дар он қасри латофат ёфт намешуд. Исроил, ҳамчун як миллат, худро аз Худо ҷудо карда буд. Вақте ки Масеҳ, дар наздикии анҷоми хизмати заминии Худ, барои охирин бор ба дохили маъбад назар афканд, Ӯ гуфт: «Инак, хонаи шумо барои шумо вайрон гузошта мешавад». Матто 23:38. То он вақт Ӯ маъбадро хонаи Падари Худ мехонд; аммо ҳангоме ки Писари Худро аз он деворҳо берун шуд, ҳузури Худо аз маъбаде, ки барои ҷалоли Ӯ бино гардида буд,

барои ҳамеша бозгирифта шуд». Аъмоли ҳаввориён, 145.

Маъбаде, ки Ё дар оғоз пок намуд, аз он маъбаде, ки дар анҷом пок сохт, фарқ мекард. Маъбади аввал Хонаи Падари Ё буд, аммо маъбади дувум хонаи яҳудиён буд. Худованд дар оғоз бо адвентизм аҳд баст, ва адвентистон дар маъбади Ё коҳинон гардиданд. Дар анҷоми адвентизм онҳо дигар коҳинон нахоҳанд буд, ва хонаи онҳо харобу валангор хоҳад шуд.

Фариштаи дуҷум ду паёмро намояндагӣ мекунад. Ин яке аз сабабҳои, ки ҷаро паём чунин тасвир шудааст, ки Бобил ду бор сукут мекунад. Ин сабаби асосии ду бор такрор шудани эълони сукути Бобил нест, вале яке аз сабабҳои. Чӣ гуна он ду паём аст?

Фариштаи дуҷум дар посух ба рад шудани паёми фариштаи аввал омад. Вақте ки пешгӯии ноком, ки соли 1843-ро ҳамчун анҷоми пешгӯии 2300-сола муайян мекард, ба миён омад, калисоҳои протестантӣ аз он паёми хато истифода бурда, паёми Миллерро рад карданд. Паёми Миллер ҳамон паёми фариштаи аввал буд. Бо рад шудани он, калисоҳои протестантӣ, ки беш аз 1260 сол калисои Худо дар биёбон буданд, рад карда шуданд ва духтари Бобил гаштанд. Дар ҳамон вақт фариштаи дуҷум бо паёми худ омад.

Бо унсурҳои гуногуни ин таърихе, ки мо баррасӣ мекунем, баъзе нуқтаҳои бисёр муҳим вобастаанд. Ақаллан як нуқта вучуд дорад, ки бояд охира инкишоф дода шавад, зеро он бешак ба дарки паёми Ваҳйи Исои Масеҳ, ки ҳоло мӯҳраш кушода мешавад, мусоидат менамояд. Ба ҳамин сабаб, ман порчае бисёр муҳимро дар бораи он таърих меоварам. Ду боб аст, ки ман ба онҳо ишора менамоям, вале дар миёни он ду боб боз боби сеюми муҳиме низ ҳаст. Ман онро дар айни ҳол намеоварам, то доираи баррасии худро маҳдуд нигоҳ дорем.

Ҳангоме ки матнро меҳонед, аҳамият диҳед, ки сухан ба кадом фаришта равона шудааст; раванди пешравандаи озмоишро ҷустуҷӯ кунед; дар сархати аввал қайд намоед, ки хусусиятҳои нубуввати фариштаи Ваҳйи ҳаҷдаҳ ҳамчунин хусусиятҳои фариштаи якум мебошанд. Аҳамият диҳед, ки маслӯб кардани яке аз паёмҳо ба маънои маслӯб кардани Масеҳ аст, ва аҳамият диҳед, ки ҳар се фаришта ҳама ҳамчун як фаришта муаррифӣ шудаанд, аммо паёми Нидои Нимашаб анбӯҳи фариштагон аст.

«Ба ман нишон дода шуд, ки тамоми осмон ба коре ки бар рӯи замин ҷараён дошт, чӣ гуна таваҷҷуҳ зоҳир мекард. Исо ба фариштаи қавӣ ва тавоно амр дод, ки фуруд ояд ва сокинони заминро ҳушдор диҳад, то барои зоҳиршавии дуҷуми Ё омода шаванд. Ман дидам, ки он фариштаи тавоно ҳузури Исоро дар осмон тарк кард. Пешопеши ӯ нуре бағоят дурахшон ва пурҷалол мерафт. Ба ман гуфта шуд, ки рисолати ӯ ин буд, ки заминро бо ҷалоли худ мунаввар созад ва инсонро аз ғазаби дарпешистодаи Худо ҳушдор диҳад. Анбӯҳи мардум нурро пазируфтанд. Баъзеҳо бисёр ҷиддӣ менамуданд, ҳол он ки дигарон шодмон ва мафтун буданд. Нур бар ҳама фуру рехта буд, вале баъзеҳо танҳо зери таъсири нур қарор гирифтанд ва онро аз сидқӣ дил напазируфтанд. Аммо ҳамаи онҳое ки онро пазируфтанд, рӯйҳои худро ба сӯи осмон боло карданд ва Худоро ҳамд гуфтанд. Бисёре аз ғазаби азим пур шуданд. Ходимон ва мардум бо нопокон муттаҳид шуда, ба таври сарсахтона ба нуре ки аз ҷониби фариштаи тавоно метобид,

муковимат карданд. Аммо ҳамаи онҳое ки онро пазируфтанд, аз ҷаҳон канора гирифтанд ва бо якдигар сахт ба ҳам пайваста шуданд.»

«Шайтон ва фариштагони ӯ бо ғайрати тамои машғул буданд, то ақли ҳамаи касонеро, ки метавонистанд, аз нур дур созанд. Он гурӯҳе ки онро рад карданд, дар зулмот вогузошта шуданд. Ман дидам, ки фаришта бо амиқтарин таваҷҷуҳ бар мардуми ба номи Худо назар медӯхт, то хислатеро, ки онҳо ҳангоми ба онҳо пешниҳод гардидани паёми осмонӣ зоҳир мекарданд, сабт намояд. Ва чун бисёр касоне ки даъвои муҳаббат ба Исо доштанд, аз паёми осмонӣ бо истехзо, масҳара ва нафрат рӯй гардониданд, фариштае бо тӯморе дар даст он сабти нангинро ба ҷо овард. Тамоми осмон аз ҳашм лабрез гардид, зеро Исо аз ҷониби пайравони ба ном ӯ хор шумурда шуд.

«Ман ноумедии таъқунандагонро дидам. Онҳо Парвардигори худро дар вақти интизоршуда надиданд. Мақсади Худо он буд, ки ояндаро пинҳон нигоҳ дорад ва қавми Худро ба нуктаи қарор бирасонад. Бе ин нуктаи вақт, коре ки Худо таъин намуда буд, анҷом намеёфт. Шайтон андешаҳои бисёр касонро ба ояндаи хеле дур мебард. Замоне, ки барои зуҳури Масеҳ эълон шуда буд, бояд зеҳно водор месохт, то ҷиддан барои омодагии ҳозира ҷустуҷӯ кунад. Чун он вақт гузашт, онҳое ки нури фариштаро ба таври комил қабул накарда буданд, бо касоне муттаҳид шуданд, ки паёми осмониро хор шумурда буданд, ва онҳо бо тамасхур бар зидди ноумедшудагон баргаштанд. Ман фариштагони осмонро дидам, ки бо Исо машварат мекарданд. Онҳо вазъи пайравони эътирофии Масеҳро мушоҳида карда буданд. Гузаштани вақти муайяншуда онҳоро озмуда ва исбот карда буд, ва бисёре аз онҳо дар тарозу баркашида шуда, носазо ёфт шуданд. Ҳамаи онҳо бо овози баланд худро масеҳӣ эътироф мекарданд, аммо дар қариб ҳар ҷиҳат аз пайравӣ кардани Масеҳ ноком монданд. Шайтон аз ҳолати пайравони эътирофии Масеҳ шодмонӣ мекард. Ӯ онҳоро дар доми худ гирифта буд. Ӯ аксариятро ба тарки роҳи рост бурда буд, ва онҳо мекушиданд, ки ба осмон бо роҳи дигаре бароянд. Фариштагон диданд, ки погон, софрон ва муқаддасон, ҳама бо гуноҳкорон дар Сион ва бо ғайронии дунёпараст омехта шудаанд. Онҳо бар дӯстдорони ҳақиқии Исо посбонӣ карда буданд; аммо фосидон бар муқаддасон таъсир мерасониданд.»

«Онҳое ки дилҳояшон аз орзуи ҳаваси сӯзон, аз иштиёқи пуршиддат барои дидани Исо месӯхт, аз ҷониби бародарони эътирофии худ манъ карда шуданд, ки дар бораи омадани Ӯ суҳан гӯянд. Фариштагон тамоми ин саҳнаро медиданд ва бо бақияе, ки зуҳури Исоро дӯст медоштанд, ҳамдардӣ мекарданд. Ба фариштаи дигари қавӣ супориш дода шуд, ки ба замин фуруд ояд. Исо навиштаеро дар дасти ӯ гузошт, ва ҳангоме ки ӯ ба замин омад, нидо кард: Бобил суқут кард! суқут кард! Он гоҳ дидам, ки ноумедшудагон боз шодмон менамуданд ва ҷашмони худро ба осмон боло мебардоштанд ва бо имон ва умед ба зуҳури Худованди худ менигаристанд. Аммо бисёре гӯё дар ҳолати қарахтӣ боқӣ мемонданд, мисли он ки дар ҳоб бошанд; вале ман метавонистам осори андуҳи амиқро бар чеҳраҳои онҳо бубинам. Ноумедшудагон аз Китоби Муқаддас диданд, ки онҳо дар давраи таъхир буданд ва бояд бо сабр иҷро шудани рӯёро интизор шаванд. Ҳамон далеле, ки онҳоро водор карда буд, ки дар соли 1843 Худованди худро интизор шаванд, онҳоро ба ин овард, ки Ӯро дар соли 1844 интизор бошанд. Дидам, ки аксарият он нерӯеро, ки имони онҳо дар соли 1843-ро фарқкунанда мегардонид, надоштанд.

Ноумедии онҳо имонашонро хомӯш карда буд. Аммо вақте ки ноумедшудагон ба нидои фариштаи дуҷум ҳамроҳ шуданд, лашкари осмонӣ бо амиқтарин таваҷҷуҳ менигарист ва таъсири ин паёмро қайд мекард. Онҳо медиданд, ки касоне ки номи масеҳиёро бар худ доштанд, бо истехзо ва таҳқир ба онҳое рӯ меоварданд, ки ноумед шуда буданд. Ҳангоме ки ин суҳанон аз лабони масҳаракунанда меафтод: Шумо ҳанӯз боло нарафтаед! — фариштае онҳоро менавишт. Фаришта гуфт: Онҳо Худоро масҳара мекунанд».

«Ба тарҷума шудани Илёс бори дигар ишора карда шуд. Ҷомаи ӯ бар Алишоъ афтод, ва кӯдакони шарир (ё ҷавонон) аз паси ӯ рафта, масҳара мекарданд ва нидо мезаданд: «Баро, эй каллаи бемӯй! Баро, эй каллаи бемӯй!» Онҳо Худоро масҳара карданд ва дар ҳамамон ҷо ба ҷазои худ дучор шуданд. Инро аз падару модарони худ омӯхта буданд. Ва онҳое ки андешаи боло рафтани муқаддасонро истехзо ва масҳара кардаанд, ба офатҳои Худо гирифтдор хоҳанд шуд ва дарк хоҳанд кард, ки бо Ӯ бозӣ кардан кори хурд нест.»

«Исо ба фариштагони дигар амр дод, ки зуд парвоз кунанд, то имони суҷудшуда ва ғурубафтадаи қавми Ӯро зинда ва қавӣ гардонанд ва онҳоро омода созанд, то паёми фариштаи дуҷум ва он ҳаракати муҳимро, ки ба зудӣ мебоист дар осмон сурат гирад, дарк намоянд. Ман дидам, ки ин фариштагон аз Исо қудрат ва нури бузург гирифтанд ва бо шитоб ба замин парвоз карданд, то супориши худро барои ёр расондан ба фариштаи дуҷум дар кори ӯ ба ҷо оваранд. Вақте ки фариштагон нидо мекарданд, нури азиме бар қавми Худо дурахшид: Инак, Домод меояд; барои пешвоз гирифтани Ӯ берун оед. Пас ман дидам, ки он ноумедшудагон бархостанд ва, дар ҳамоҳангӣ бо фариштаи дуҷум, эълон карданд: Инак, Домод меояд; барои пешвоз гирифтани Ӯ берун оед. Нуре, ки аз фариштагон меомад, торикиро дар ҳар ҷо раҳна мекард. Шайтон ва фариштагони ӯ мекушиданд, ки аз паҳн шудани ин нур ва аз он ки таъсири мақсуди худро ба амал оварад, ҷилавгирӣ кунанд. Онҳо бо фариштагони Худо мубориза мебуданд ва ба онҳо мегуфтанд, ки Худо мардумро фиреб додааст ва бо тамоми нуру қудрати худ наметавонанд мардумро бовар кунонанд, ки Исо меояд. Фариштагони Худо кори худро идома медоданд, гарчанде ки Шайтон мекушид роҳро бибандад ва зехни мардумро аз нур дур созад. Онҳое ки онро пазируфтанд, бисёр хушхол менамуданд. Онҳо ҷашмони худро ба осмон дӯхта, муштоқи зуҳури Исо буданд. Баъзеҳо дар изтиробӣ саҳт буданд, гиря мекарданд ва дуо мегуфтанд. Гӯё ҷашмонашон ба ҳуди онҳо дӯхта шуда буд, ва онҳо ҷуръат намекарданд ба боло назар кунанд.»

Нури гаранбаҳое аз осмон торикиро аз онҳо ҷудо сохт, ва ҷашмони онҳо, ки аз рӯи наҷмедӣ бар худ нигаронида шуда буданд, ба боло баргардонда шуданд, дар ҳоле ки сипосгузорӣ ва шодии муқаддас дар ҳар ҷеҳра падидор мешуд. Исо ва тамоми лашкари фариштагон бо ризоият бар он мунтазирони бовафо назар мекарданд.

«Онҳое ки нури паёми фариштаи аввалро рад карданд ва ба он муқобилат варзиданд, нури паёми дуҷумро аз даст доданд ва аз қудрат ва ҷалоле, ки паёми “Инак, Домод меояд”-ро ҳамроҳӣ мекард, баҳрае гирифта натавонидаанд. Исо аз онҳо бо абруи гиреҳкарда рӯй гардонд. Онҳо Ӯро ночиз шумурда, рад карда буданд. Онҳое ки паёмро қабул карданд, дар абри ҷалол фаро гирифта шуданд. Онҳо интизорӣ мекашиданд, бедор

меистоданд ва дуо мекарданд, то иродаи Худоро бидонанд. Онҳо бисёр метарсиданд, ки Ёро биранҷонанд. Ман дидам, ки Шайтон ва фариштагонаш мекӯшиданд, то ин нури илоҳиро аз қавми Худо бибанданд; аммо то даме ки мунтазирон ин нурро азиз медоштанд ва чашмони худро аз замин ба сӯи Исо боло нигоҳ медоштанд, Шайтон ҳеҷ қудрате надошт, ки онҳоро аз ин нури гаронбаҳо маҳрум созад. Паёме, ки аз осмон дода шуда буд, Шайтон ва фариштагонашро ба ғазаб овард, ва онҳое ки даъво доштанд Исоро дӯст медоранд, вале омадани Ёро хор мешумурданд, мӯъминони содику таваккалкунандагонро масхара ва таҳқир мекарданд. Аммо фариштае ҳар таҳқир, ҳар безътиной ва ҳар озоре, ки онҳо аз бародарони ба номи худ қабулкардаашон мебурданд, сабт мекард. Бисёре овози худро баланд карда, нидо мекарданд: “Инак, Домод меояд”, ва бародарони худро, ки зуҳури Исоро дӯст намедоштанд ва намегузоштанд онҳо дар бораи омадани дуоми Ё таваққуф кунанд, тарк намуданд. Ман дидам, ки Исо рӯи Худро аз онҳое ки омадани Ёро рад ва хор мешумурданд, гардонд; ва он гоҳ ба фариштагон амр фармуд, ки қавми Ёро аз миёни нопокон берун оваранд, мабодо нопок гарданд. Онҳое ки ба паёмҳо итоат мекарданд, озод ва муттаҳид чудо истоданд. Нури муқаддас ва олиҷанобе бар онҳо медурахшид. Онҳо аз ҷаҳон даст кашиданд, дилбастагӣҳои худро аз он канданд ва манфиатҳои заминии худро қурбон карданд. Онҳо ганҷи заминии худро раҳо карданд, ва нигоҳҳои пуриштирови онҳо ба осмон равона буд, дар интизори он ки Начотдиҳандаи маҳбуи худро бубинанд. Шодии муқаддасу пок бар чеҳраҳои онҳо метофт ва аз сулҳу шодие, ки дар даруни онҳо ҳукмрон буд, хабар медод. Исо ба фариштагони Худ фармуд, ки бираванд ва онҳоро қувват бахшанд, зеро соати озмоиши онҳо наздик мешуд. Ман дидам, ки ин мунтазирон ҳанӯз ба он гуна ки бояд озмуда шаванд, озмуда нашудаанд. Онҳо ҳанӯз аз ҳатогӣҳо озод набуданд. Ва ман раҳмат ва некӯии Худоро дар фиристодани огоҳӣ ба қавми замин ва паёмҳои тақрорӣ дидам, то онҳоро ба нуқтаи муайяни вақт бирасонад ва ба ҷустуҷӯи ҷиддии худ водор созад, то худро аз ҳатогӣҳое, ки аз бутпарастон ва папистон ба мерос расидаанд, чудо намоянд. Ба василаи ин паёмҳо Худо қавми Худро ба ҷое мебарорад, ки метавонад барои онҳо бо қудрати бештар амал кунад ва онҳо битавонанд ҳамаи аҳкоми Ёро нигоҳ доранд....»

«Ҳангоме ки хизмати Исои Масеҳ дар ҷои муқаддас ба анҷом расид, ва Ё ба Қудс-ул-ақдос даромада, пеши сандуке, ки шарияти Худо дар он буд, истод, Ё фариштаи пурқудрати дигареро бо паёми сеюм ба замин фиристод. Ё дар дасти он фаришта тӯморе гузошт, ва ҳангоме ки ӯ бо шаҳомат ва қудрат ба замин фуруд меомад, хушдори даҳшатнокеро эълон намуд, ки саҳттарин таҳдиде буд, ки ҳаргиз ба инсон расонда шудааст. Ин паём барои он таъйин шуда буд, ки фарзандони Худоро хушдор диҳад ва соати озмоишу тангеро, ки дар пеши онҳост, ба онҳо нишон диҳад. Фаришта гуфт: Онҳо ба муҳорибаи рӯ ба рӯ бо ҳайвон ва сурати он кашида хоҳанд шуд. Ягона умеди онҳо барои ҳаёти абадӣ ин аст, ки устувор бимонанд. Гарчанде ки ҷони онҳо дар хатар аст, бо вучуди ин онҳо бояд ба ҳақиқат маҳкам бичаспанд. Фариштаи сеюм паёми худро бо ин суханон ба поён мерасонад: «Дар ин ҷост сабри муқаддасон; дар ин ҷоянд онҳое ки аҳкоми Худо ва имони Исоро нигоҳ медоранд». Вақте ки ӯ ин суханонро тақрор мекард, ба муқаддасгоҳи осмонӣ ишора намуд. Андешаҳои ҳамаи онҳое ки ин паёмро мепазиранд, ба Қудс-ул-ақдос равона карда мешаванд, ки он ҷо Исо пеши сандук истодааст ва барои ҳамаи онҳое ки раҳмат ҳанӯз барои онҳо боқист, ва барои онҳое ки аз

рӯи нодонӣ шариати Худоро шикастаанд, шафоати охирини Худро ба ҷо меоварад. Ин каффорат ҳам барои мурдагони одил ва ҳам барои зиндагони одил ба ҷо оварда мешавад. Исо барои онҳое ки мурданд ва нури аҳкоми Худоро қабул накарда буданд, ва аз рӯи нодонӣ гуноҳ карда буданд, каффорат ба ҷо меоварад.»

«Пас аз он ки Исо дари Қудси муқаддасро кушод, нури Шанбе аён гардид, ва қавми Худо бояд озмуда ва санчида мешуданд, чунон ки Худо дар қадим бани-Исроилро озмуд, то бубинад, ки оё онҳо шариати Ёро нигоҳ хоҳанд дошт. Ман фариштаи сеюмро дидам, ки ба боло ишора мекард ва роҳро ба сӯи Қудси муқаддаси Мақдиси осмонӣ ба ноумедшудагон нишон меод. Онҳо бо имон аз пайи Исо ба Қудси муқаддас даромаданд. Бори дигар онҳо Исоро ёфтаанд, ва шодӣ ва умед аз нав мешукуфанд. Ман онҳоро дидам, ки ба қафо менигаранд ва гузаштаро аз эълони омадани дуюми Исо сар карда, то тамоми роҳи тайкардаашон то гузаштани вақт дар соли 1844 аз назар мегузаронанд. Онҳо мебинанд, ки ноумедии онҳо шарҳ дода шудааст, ва шодӣ ва яқин боз онҳоро зинда месозанд. Фариштаи сеюм гузашта, ҳол ва ояндаро равшан кардааст, ва онҳо медонанд, ки дар ҳақиқат Худо онҳоро бо инояти асроромези Худ ҳидоят намудааст.»

«Ба ман нишон дода шуд, ки бақия аз паси Исо ба Қудси Қудсҳо даромаданд ва сандуқ ва тахти раҳматро диданд ва аз ҷалоли онҳо мафтун гардиданд. Исо сарпӯши сандуқро боло бардошт, ва инак! лавҳаҳои сангин, ки бар онҳо даҳ аҳком навишта шуда буд. Онҳо суханони зиндари пайғирӣ мекунанд; вале ҳангоме ки мебинанд, ки аҳкоми чорум дар миёни он даҳ фаризаи муқаддас зинда истодааст, пас бо ларза ақиб мекашанд, дар ҳоле ки бар он нисбат ба нӯҳ аҳкоми дигар нури равшантаре метобад ва гирдогирди он ҳолае аз ҷалол қарор дорад. Онҳо дар он ҷо ҳеҷ чизе намеёбанд, ки ба онҳо хабар диҳад, ки шанбе барҳам дода шудааст ё ба рӯзи якуми ҳафта тағйир ёфтааст. Он чунон хонда мешавад, ки гӯё аз даҳони Худо бо шахомати ботантана ва ҳайбатнок бар кӯҳ гуфта шуда бошад, дар он ҳангом ки барқҳо медурахшиданд ва раъдҳо ғурриш мекарданд, ва чун бо ангушти муқаддаси Худӣ Ё бар лавҳаҳои сангин навишта шуд: “Шаш рӯз меҳнат кун ва тамоми кори худро ба анҷом расон; вале рӯзи ҳафтум шанбеи Худованд Худои туст.” Онҳо дар ҳайрат мемонанд, вақте мебинанд, ки чӣ гуна аз даҳ аҳком нигоҳубин шудааст. Онҳоро мебинанд, ки дар наздикии Яҳува гузошта шудаанд ва аз муқаддасияти Ё сояфкан ва муҳофизат мегарданд. Онҳо мебинанд, ки аҳкоми чоруми Даҳ Аҳкомро поймол кардаанд ва ба ҷойи рӯзе ки Яҳува тақдис намудааст, рӯзеро риоя кардаанд, ки аз бутпарастон ва папистҳо ба мерос расидааст. Онҳо худро дар ҳузури Худо фурутан месозанд ва бар гуноҳҳои пешинаи худ мотам мегиранд.»

«Ман дидам, ки бухур дар бухурдон дуд мекард, ҳангоме ки Исо иқрорҳо ва дуоҳои онҳоро ба Падари Худ пешкаш менамуд. Ва ҳангоме ки он боло мерафт, нури дурахшоне бар Исо ва бар курсии раҳмат қарор гирифт; ва онҳое ки бо ҷидду ҷаҳд дуо мекарданд, ва аз он сабаб андуҳгин буданд, ки худро вайронкунандагони шариати Худо дарёфта буданд, баракат ёфтанд, ва ҷеҳраҳоишон бо умед ва шодӣ равшан гардид. Онҳо ба кори фариштаи сеюм ҳамроҳ шуданд, овозҳои худро баланд карданд ва огоҳии ҷиддиро эълон намуданд. Аммо дар аввал танҳо андаке ин паёмро пазируфтанд, вале онҳо бо нерӯ ба эълон кардани огоҳӣ идома доданд. Сипас дидам, ки бисёре паёми

фариштаи сеюмро пазируфтанд, ва овозҳои худро бо онҳое ки аввалин бор огоҳиро эълон карда буданд, ҳамовоз сохтанд, ва Худоро ҷалол доданд ва Ёро бузург гардониданд, бо риоя кардани Рӯзи муқаддаси истироҳати Ё.»

«Бисёре аз касоне ки паёми сеюмро пазируфтанд, дар ду паёми пешин таҷрибае надоштанд. Шайтон инро мефаҳмид, ва ҷашми шарири вай бар онҳо буд, то онҳоро сарнагун созад; аммо фариштаи сеюм онҳоро ба Қудси Ақдас ишора мекард, ва онҳое ки дар паёмҳои пешин таҷрибае доштанд, роҳро ба сӯи Мақдисгоҳи осмонӣ ба онҳо нишон медоданд. Бисёриҳо занҷири комили ҳақиқатро дар паёмҳои фариштагон диданд, ва онро бо шодӣ пазируфтанд. Онҳоро ба тартиби худ қабул карданд, ва бо имон аз пайи Исо ба Мақдисгоҳи осмонӣ рафтанд. Ин паёмҳо ба ман ҳамчун лангаре нишон дода шуданд, то ки ҷамоатро устувор нигоҳ дорад. Ва чун афрод онҳоро қабул ва дарк мекунанд, аз фиребҳои бисёри Шайтон муҳофизат карда мешаванд.»

«Пас аз ноумедии бузурги соли 1844, Шайтон ва фариштагонаш бо ҷидду ҷаҳди зиёд ба гузоштани домҳо машғул буданд, то имони ҷамоатро ба изтироб оварда, ноустувор гардонанд. Ё бар зехни шахсоне таъсир мерасонд, ки дар ин ҷизҳо таҷрибаи шахсӣ доштанд. Онҳо зоҳири фурӯтанӣ доштанд. Онҳо паёмҳои яқум ва дуюмро дигаргун карда, барои иҷрои онҳо ба оянда ишора менамуданд, дар ҳоле ки дигарон хеле ба қафои гузашта нигариста, эълон мекарданд, ки онҳо аллакай дар он ҷо иҷро ёфтаанд. Ин афрод зехни бетачрибаро аз роҳ дур сохта, имони онҳоро ноором ва ноустувор мекарданд. Баъзеҳо Китоби Муқаддасро меомӯхтанд, то кӯшиш кунанд имоне аз онҳо худ бунёд намоянд, ки мустақил аз ҷамоат бошад. Шайтон аз ҳамаи ин шодмон буд; зеро медонист, ки онҳоеро, ки аз лангар ҷудо мешуданд, метавонист бо гумроҳҳои гуногун таъсир расонад ва бо бодҳои таълимот ҳар сӯ биронад. Бисёре аз онҳое ки дар паёмҳои яқум ва дуюм пешсаф буданд, онҳоро инкор карданд, ва ҷудой ва парокандагӣ дар тамоми ҷамоат ҳукмфармо шуд. Пас аз он ман Вм. Миллерро дидам. Ё ҳайрону саргардон менамуд ва аз ғаму андӯх ва изтироб барои қавми худ ҳам гашта буд. Ё дид, ки он гурӯҳе, ки дар соли 1844 муттаҳид ва пурмуҳаббат буданд, муҳаббати худро нисбат ба якдигар аз даст медиҳанд ва бар зидди якдигар мебароянд. Ё дид, ки онҳо боз ба ҳолати сард ва бозгашта афтаданд. Андӯх қуввати ёро фарсуда мекард. Ман дидам, ки мардони пешво Вм. Миллерро зери назар доранд ва метарсанд, мабодо ӯ паёми фариштаи сеюм ва аҳкоми Худоро қабул кунад. Ва ҳар гоҳ ӯ ба ҷониби нуре, ки аз осмон меомад, майл менамуд, ин мардон нақшае мекашиданд, то зехни ёро аз он дур созанд. Ман дидам, ки таъсири инсонӣ ба кор бурда мешуд, то зехни ёро дар торикӣ нигоҳ доранд ва нуфузи ёро миёни худ ҳифз кунанд. Окибат Вм. Миллер овози худро бар зидди нуре, ки аз осмон меомад, баланд кард. Ё дар он ноком монд, ки он паёмро напазируфт, ки ноумедии ёро пурра шарҳ меод ва ба гузашта нур ва ҷалол меандохт, ки нерӯҳои фарсудаи ёро эҳё мекард, умеди ёро равшан мегардонд ва ёро водор месохт, ки Худоро ҷалол диҳад. Аммо ӯ ба ҷои ҳикмати илоҳӣ ба ҳикмати инсонӣ така кард, ва чун аз меҳнати саҳт дар роҳи Хӯҷаинаш ва аз пирӣ шикаста шуда буд, ба андозаи онҳое ки ёро аз ростӣ бозмедоштанд, масъул набуд. Онҳо масъуланд, ва гуноҳ бар гардани онҳост. Агар Вм. Миллер метавонист нури паёми сеюмро бубинад, бисёр ҷизҳое, ки ба назари ӯ тира ва асрорomez менамуданд, шарҳ дода мешуданд. Бародаронаш ба ӯ чунон муҳаббат ва тавачҷуҳи амиқ зоҳир менамуданд, ки ӯ гумон мекард наметавонад худро аз

онҳо чудо созад. Дили ӯ ба ҷониби ростӣ майл мекард; аммо баъд ӯ ба бародаронаш менигарист. Онҳо ба он муқобилат мекарданд. Оё метавонист аз онҳое чудо шавад, ки дар эълон кардани омадани Исо бо ӯ паҳлӯ ба паҳлӯ ва китф ба китф истода буданд? Ӯ фикр мекард, ки онҳо албатта ӯро ба гумроҳӣ нахоҳанд бурд.»

«Худо иҷозат дод, ки ӯ зери қудрати Шайтон дарояд ва марг бар ӯ ҳукмронӣ кунад. Ӯро дар қабр пинҳон дошт, дур аз онҳое ки пайваста ӯро аз Худо дур мекашиданд. Мусо маҳз дар ҳоле хато кард, ки қариб буд ба замини ваъдашуда дохил шавад. Ҳамчунин, ман дидам, ки Вм. Миллер низ, дар ҳоле ки ба зудӣ ба Канъони осмонӣ дохил мешуд, бо он ки иҷозат дод нуфузи ӯ бар зидди ростӣ равад, хато кард. Дигарон ӯро ба ин бурданд. Дигарон бояд барои он ҷавоб диҳанд. Аммо фариштагон бар ғубори гаронбаҳои ин бандаи Худо посбонӣ мекунанд, ва ӯ бо садои карнаи охирин берун хоҳад омад.»

«Ман гурӯҳеро дидам, ки хуб муҳофизатшуда ва устувор меистоданд ва ба онҳое, ки меҳостанд имони барқароршудаи ҷамоатро ба ташвиш андозанд, ҳеҷ рӯйхушӣ нишон намедоданд. Худо бо писандӣ бар онҳо назар мекард. Ба ман се қадам нишон дода шуд — якум, дуум ва сеюм — паёмҳои фариштаи якум, дуум ва сеюм. Фаришта гуфт: Вой бар ҳоли он касе, ки дар ин паёмҳо як сангро аз ҷой ҷунбонад ё як меҳро такон диҳад. Фаҳмиши дурусти ин паёмҳо аҳамияти ҳаётан муҳим дорад. Сарнавишти ҷонҳо ба тарзи қабул шудани онҳо вобаста аст. Боз маро аз миёни ин паёмҳо поён оварданд, ва дидам, ки қавми Худо таҷрибаи худро бо ҷӣ қадар гаронбаҳо харида буданд. Он ба воситаи азобҳои бисёр ва муборизаи сахт ба даст омада буд. Қадам ба қадам Худо онҳоро пеш бурда буд, то он даме ки онҳоро бар рӯи як сахни мустаҳкам ва беҳаракат қарор дода буд. Сипас дидам, ки шахсоне, ҳангоме ки ба ин сахн наздик мешуданд, пеш аз он ки бар он қадам гузоранд, таҳкурсиرو месанҷиданд. Баъзеҳо бо шодмонӣ дарҳол бар он қадам гузоштанд. Дигарон ба айбҷӯӣ аз тарзи гузоштани таҳкурсии сахн оғоз карданд. Онҳо меҳостанд, ки беҳбудиро ворид карда шаванд, ва он гоҳ сахн комилтар мегашт ва мардум хеле хушбахттар мешуданд. Баъзеҳо аз сахн поён шуданд ва онро санҷиданд, сипас аз он айб ёфтанд ва эълон карданд, ки он нодуруст гузошта шудааст. Ман дидам, ки қариб ҳама бар сахн устувор меистоданд ва дигаронеро, ки аз он поён шуда буданд, насихат мекарданд, ки аз шикоятҳои худ даст кашанд, зеро Худо устои асосӣ буд, ва онҳо бар зидди Ӯ меҷанҷиданд. Онҳо кори аҷоибӣ Худоро, ки онҳоро ба он сахни устувор оварда буд, ба ёд меоварданд, ва дар ягонагӣ қариб ҳама ҷашмони худро ба осмон боло бурда, бо овози баланд Худоро ҷалол медоданд. Ин бар баъзе аз онҳое, ки шикоят карда буданд ва сахнро тарк намуда буданд, таъсир расонд, ва онҳо боз бо симони фурӯтан бар он қадам гузоштанд.»

«Ба ман эълони омадани аввали Масеҳ боз нишон дода шуд. Юҳанно бо рӯҳ ва қудрати Илёс фиристода шуда буд, то роҳи омадани Исо ӯ омода созад. Онҳое ки шаҳодати Юҳанноро рад карданд, аз таълимоти Исо баҳрае набурданд. Муқовимати онҳо ба эълони омадани аввали Ӯ онҳоро дар ҷойе қарор дод, ки натавонанд ба осонӣ қавитарин далели Масеҳ будани Ӯро бипазираанд. Шайтон онҳое, ки паёми Юҳанноро рад карданд, водор сохт, ки боз ҳам пештар рафта, Исоро рад кунанд ва Ӯро бар салиб кашанд. Бо ин кор, онҳо худро дар ҷойе қарор доданд, ки натавонанд баракати рӯзи Панतिकостро қабул кунанд, ки он мебоист роҳи ворид шудан ба Қудсгоҳи осмониро ба

онҳо таълим меод. Дарида шудани пардаи маъбад нишон дод, ки қурбониҳо ва ойинҳои яҳудӣ дигар қабул нахоҳанд шуд. Қурбонии бузург тақдир гардида буд ва пазируфта шуда буд, ва Рӯҳулқудс, ки дар рӯзи Панतिकост нозил шуд, зехни шогирдонро аз Қудсгоҳи заминӣ ба сӯи Қудсгоҳи осмонӣ равона кард, ки Исо бо хуни Худ ба он дохил шуда буд ва ғоибҳои каффорони Худро бар шогирдонаш рехт. Яҳудиён дар фиреби комил ва торикии тамоми гузошта шуданд. Онҳо тамоми нурро, ки метавонистанд дар бораи нақшаи наҷот дошта бошанд, аз даст доданд, ва ҳанӯз ҳам ба қурбониҳо ва ҳадияҳои беғоибони худ таваккал мекарданд. Онҳо наметавонистанд аз шафоати Масеҳ дар Қудс манфиат бигиранд. Қудсгоҳи осмонӣ ҷойи Қудсгоҳи заминиро гирифта буд, вале онҳо аз роҳи ба осмонӣ бурда мерасида ҳеҷ донише надоштанд.»

«Бисёре бо даҳшат ба роҳи рафторе, ки яҳудиён нисбат ба Исо пеш гирифтанд, дар рад кардан ва маслуб намудани Ё, менигаранд. Ва ҳангоме ки онҳо таърихи бадрафтории шармовареро, ки бар Ё раво дошта шуд, меҳонанд, гумон мекунанд, ки Масеҳро дӯст медоранд ва Ёро, монанди Петрус, инкор намекарданд ва монанди яҳудиён маслуб намесохтанд. Аммо Худое ки шохиди ҳамдардии изҳоршудаи онҳо нисбат ба Писари Худ будааст, онҳоро озмудааст ва он муҳаббатеро, ки барои Исо изҳор доштанд, ба санҷиш овардааст.»

«Тамоми осмон бо амиқтарин таваҷҷуҳ пазируфта шудани ин паёмро мушоҳида мекард. Аммо бисёре аз онҳое ки худро дӯстдори Исо мешуморанд, ва ҳангоме ки достони салибро меҳонанд ашк мерезанд, ба ҷойи он ки ин паёмро бо шодмонӣ бипазиранд, бо ҳашм ба ҷӯш меоянд, ва хабари неки омадани Исоро масҳара мекунанд ва онро гумроҳӣ эълон менамоянд. Онҳо намехостанд бо онҳое ки зоҳир шудани Ёро дӯст медоштанд, мушоракат дошта бошанд, балки аз онҳо нафрат доштанд ва онҳоро аз калисоҳо берун карданд. Онҳое ки паёми аввалро рад карданд, аз паёми дуюм суде бурда наметавонистанд, ва аз нидои нисфи шаб, ки мебоист онҳоро омода созад, то бо имон ҳамроҳи Исо ба Қудси Ақдасгоҳи Осмонӣ дохил шаванд, низ баҳрае набурданд. Ва бо рад кардани он ду паёми пешин, онҳо дар паёми фариштаи сеюм, ки роҳи вуруд ба Қудси Ақдасро нишон медиҳад, ҳеҷ нуре дида наметавонанд. Ман дидам, ки калисоҳои исмӣ, ҳамон тавр ки яҳудиён Исоро маслуб карданд, ин паёмро низ маслуб кардаанд; ва аз ин рӯ онҳо аз амале ки дар осмон ба амал омад, ё аз роҳи вуруд ба Қудси Ақдас, ҳеҷ донише надоранд, ва аз шафоати Исо дар он ҷо суде бурда наметавонанд. Мисли яҳудиён, ки қурбониҳои беғоибони худро пешкаш мекарданд, онҳо низ дуоҳои беғоибони худро ба он қисми муқаддасгоҳе боло мебаранд, ки Исо онро тарк кардааст; ва шайтон, ки аз фиреб хӯрдани пайравони зоҳирии Масеҳ хурсанд аст, онҳоро дар доми худ маҳкам месозад, симои динӣ ба худ мегирад, ва зехни ин масеҳиёни зоҳириро ба сӯи худ мекашонанд, ва бо қудрати худ, аломатҳои худ ва мӯъҷизаҳои дурӯғини худ амал мекунад. Бархеро ба як роҳ фиреб медиҳад ва бархеи дигарро ба роҳи дигар. Ё барои таъсир расондан ба зехнҳои гуногун фиребҳои мухталиф омода кардааст. Баъзеҳо ба як фиреб бо ваҳшат менигаранд, ҳол он ки дигареро ба осонӣ мепазиранд. Шайтон баъзеҳоро ба воситаи Спиритуализм фиреб медиҳад. Ё ҳамчунин ҳамчун фариштаи нур меояд ва нуфузи худро бар саросари замин паҳн мекунад. Ман дар ҳама ҷо ислоҳоти козибро дидам. Калисоҳо ба вачд омада буданд ва чунин мепиндоштанд, ки Худо барои онҳо ба таври аҷиб амал мекунад, ҳол он ки он рӯҳи дигаре буд. Он фурӯ хоҳад нишаст

ва ҷаҳон ва калисоро дар ҳолате бадтар аз пештар боқӣ хоҳад гузошт.»

«Ман дидам, ки Худо дар миёни адвентистони номӣ ва калисоҳои сукуткарда фарзандони содиқ дорад; ва пеш аз он ки балоҳо рехта шаванд, ҳанӯз ҳам хизматгузoron ва мардум аз ин калисоҳо даъват карда хоҳанд шуд, ва онҳо бо хурсандӣ ҳақиқатро қабул хоҳанд кард. Шайтон инро медонад, ва пеш аз нидои баландии фариштаи сеюм, дар ин ҷисмҳои динӣ ҳаяҷоне бармеангезад, то онҳое ки ҳақиқатро рад кардаанд, гумон кунанд, ки Худо бо онҳост. Ў умед дорад, ки содиқонро фирефта созад ва онҳоро ба он водорад, ки фикр кунанд Худо ҳанӯз ҳам барои калисоҳо амал мекунад. Аммо нур хоҳад дурахшид, ва ҳар яке аз содиқон калисоҳои сукуткардаро тарк хоҳад кард ва дар паҳлуи бақия мавқеи худро хоҳад гирифт». *Spiritual Gifts, volume 1, 151–172.*

Ин порча дорои бисёр ҳақиқи муҳим аст, аммо ман аз ин порча истифода мебарам, то баъзе хусусиятҳои паёмҳои таърихи миллерино чундо намоям, то бифаҳмем, ки онҳо чӣ гуна таърихи моро ба таври намунавӣ тасвир мекунанд. Ҳар се фариштаи Ваҳй боби чордахум паёме дар дастҳои худ доранд. Фариштаи дуюм ва сеюм ҳамчун онҳое муаррифӣ шудаанд, ки ҳангоми фуруд омадан бо паёми худ «тӯмор»-е ҳамроҳи худ доранд. Ҳар як фаришта намояндаи як паём аст, ва омадани ҳар як паём таъсире ба вучуд меоварад.

Мо дар мақолаи навбатӣ ин мавзӯро идома хоҳем дод.